

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Kiadó :

Az Országos Erdészeti-Egyesület.

Szerkesztő :

Bedő Albert.

Megjelenik minden hónapban.

Harminczadik évfolyam. IV. füzet.

1891. április hó.

Előfizetési díj egy évre 8 frt. Az Országos Erdészeti Egyesület azon alapító tagjai, kik legalább 150 frt alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is a 8 frt évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Oly alapító tagok, kik 150 frtnál kevesebbet alapítottak 3 frt kedvezményi árért járathatják.

☛ Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapesten, Lipótváros, Alkotmány-utca, 10. szám. II. emelet. ☛

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnek.

Az országos erdészeti egyesület felterjesztése a közigazgatás és önkormányzat rendezéséről szóló törvényjavaslat módosítása ügyében.

Nagyméltóságú Ministerelnök Ur! A közigazgatás és önkormányzat rendezéséről szóló törvényjavaslat, melyet Nagyméltóságod közelebről a törvényhozás elé terjesztett, nem csak a szorosán vett közigazgatást és önkormányzatot fogja egészen új alapokra fektetni, hanem a vármegyék közigazdasági tevékenységére is közvetlenül ki fog hatni. Ezért úgy véljük nem csak meg van engedve, de szükséges is, hogy ezen nagy horderejű javaslatról, mielőtt törvényt válik, azok a testületek is elmondják nézeteiket, melyek különben, a politikai kérdésektől távol tartva magukat, kizárólag a közigazgatás egyes ágainak szentelik tevékenységüket, mert szerény nézetünk szerint a javaslat intenciói egész

teljességükben csak akkor fognak az életben érvényesülni, ha a részletek végleges megállapításánál lehetőségig minden egyes szakmakör szükségletei figyelembe vétetnek.

Ezen szempontból kiindulva s egyszersmind azon meggyőződésben, hogy eljárásunk Nagyméltóságod részéről is helyeslésre talál, mi is kötelességünknek tartottuk foglalkozni a javaslat azon intézkedéseivel, melyek az erdőgazdaságot közvetlen érdeklik, s minthogy tanácskozásaink folyamán a törvényjavaslat némely rendelkezéseire nézve észrevételeink merültek fel, folyó évi április hó 23-án tartott választmányi ülésünkben elhatároztuk, hogy azokat Nagyméltóságodnak is magas figyelmébe ajánljuk. Engedje tehát Nagyméltóságod, hogy ezen határozathoz képest nézeteinket a javaslat azon szakaszairól, melyek a közigazgatás erdészeti ágát vannak hivatva szabályozni, tiszteletteljesen előadjuk s ezek kapcsán megjelölhessük egyszersmind azon szerény módosításokat is, melyeket az erdészeti ügy érdekében a javaslat néhány szakaszában foganatosítani kívánatosnak vélünk. Mindenek előtt azonban legyen szabad előrebocsátanunk, hogy részünkről a javaslat azon fontos elvi rendelkezését, mely szerint a közigazgatás különböző ágai egy felől személyesen felelős szakfőnökök vezetésére s más felől a közigazgatási bizottság külön szakosztályainak gondozására bízotnak, úgy általánosságban mint különösen a gazdasági érdekek szempontjából felette szerencsésnek és üdvösnek tartjuk, mert közvetlen tapasztalatok alapján az a meggyőződésünk, hogy épen a gazdasági élet terén erőteljes fejlődésre és nagyobb lendületre csak akkor lehet számítani, ha az érdekeltek tevékenységét úgy a társadalmi téren, mint a közigazgatás terén olyan egyének vezetik, kik az illető szak ügyeivel hivatásszerűen foglalkoznak s nemcsak a napi szükségletnek igyekeznek eleget tenni, hanem a jövő fejlődés köve-

telményeit is ismerik, állásuknál fogva pedig olyan hatáskörrel bírnak, hogy a magasabb állami és közgazdasági érdekeknek a helyi felfogással s a pillanatnyi érdekek gyakran erős befolyásával szemben is mindig érvényt tudnak szerezni.

Különösen áll ez az erdőgazdaságra nézve, mely sajátos természeténél fogva a törvényhozás részéről messzebb menő beavatkozást, a közigazgatás részéről pedig éberebb és közvetlenebb ellenőrzést követel, mint a közgazdaságnak más ágai.

Egyébiránt az erdészeti ügyek intézése az 1879. évi XXXI. törvénycikk életbelépése óta eddig is ezen rendszernek megfelelően történt, a mennyiben az erdőtörvény végrehajtását a vármegyék részéről külön szakbizottságok az ugynevezett közigazgatási erdészeti bizottságok végzik, az erdőkezelés feletti állami felügyeletet pedig közvetlenül a földmivelésügyi miniszternek alárendelt szakemberek, a kir. erdőfelügyelők gyakorolják.

S hogy ez a rendszer teljesen megfelelt a követelményeknek, legjobban bizonyítja az a jelentékeny haladás, mely az erdőgazdaság terén 1879. óta mindenütt és minden irányban tapasztalható, s a mely meggyőződésünk szerint tulajdonképen csak ezentul lesz egész teljességében felismerhető.

Mindenesetre azonban már az eddig eltelt időszak is annyi és oly meggyőző bizonyítékot szolgáltatott az erdőtörvény üdvös volta és az ennek végrehajtására szervezett intézmények, az erdészeti bizottságok és kir. erdőfelügyelőségek életrevalósága mellett, hogy most, midőn a közigazgatás szervezése küszöbön áll, részünkről alig kívánhatnánk mást, mint hogy az erdőtörvény érintetlenül hagyassék, előbb említett intézményeink pedig: a közigazgatási erdészeti bizottságok és a kir. erdőfelügyelőségek, szervezetükben és hatás-

körükben lehetőségig sértetlenül illesztessenek be a közigazgatás új szervezetébe. A mennyiben pedig a közigazgatási erdészeti bizottságok és a kir. erdőfelügyelőségek hivatásuk ellenőrző természeténél fogva az erdészeti szolgálatnak azt a részét, mely a vármegyékben egyfelől a községi és az ezekkel hasonló természetű más kisebb erdők kezeléséből és a közigazgatás körében felmerülő műszaki teendők végzéséből áll, maguk nem teljesíthetik, kívánatosnak véljük egyszersmind azt is, hogy ezen utóbbi teendők ellátására is mielőbb megfelelő állandó intézmény szerveztessék a vármegyékben, még pedig szintén azon meglévő intézmények figyelembe vételével, melyek a vármegyékben ezen czélból az utolsó években tényleg létesítettek.

Ezen óhajtásainkkal szemben az erdészeti közigazgatás szervezéséről a javaslat következőképen intézkedik.

A 237. §. a jelenlegi közigazgatási erdészeti bizottságot megszünteti s hatáskörét az új közgazdasági szakosztályra ruházza át, melynek ügyköre a 232. §. szerint ezenkívül az összes gazdasági ágakra és a vizszabályozási ügyekre is kiterjed. A 73. §. pedig kimondja hogy az erdőfelügyelői intézményre nézve további intézkedésig az 1879. évi XXXI. t.-cz. intézkedései mérvadók, egyszersmind azonban jelezve van e szakaszban s az indokolás erre vonatkozó részében az is, hogy az erdőfelügyelői intézménynek az új közigazgatási szervezetbe való beillesztéséről külön törvény fog intézkedni.

Összehasonlítva a törvényjavaslat ezen rendelkezéseit fentebb kifejezett óhajtásainkkal, örömmel és megnyugvással vettük tudomásul, hogy az erdőtörvény főbb alkotásai, habár egyrészt csak ideiglenesen, lényegükben továbbra is fentartatnak. Nevezetesen örömmel fogadtuk, hogy a javaslat a közigazgatási bizottságnak azt a hatáskörét, melyet erdő-

rendészeti ügyekben részére az erdőtörvény kijelölt, egész terjedelmében fentartja. Azonban viszont nem lennének őszinték, ha egyidejűleg be nem ismernők, hogy ez az örömnök csak akkor lett volna teljes, ha egyszersmind a közigazgatási bizottságnak jelenlegi erdészeti albizottsága is fentartott volna, mely ezen hatáskört ez idő szerint gyakorolja. Mert úgy hisszük nem is szükséges részletesebben bizonyítanunk, hogy ez a tisztán erdészeti ügyekben kiküldött szakbizottság pontosabban, és a mi az erdőszetre nézve még fontosabb, az országos érdekeknek megfelelőbb álláspontból intézhette az erdészeti ügyeket, mint az új közigazgatási szakosztály, melynek ügyköre az erdőszeten kívül más gazdasági ágakra is kiterjed.

Mindamellett nem zárkozunk el azon felfogás jogosultsága elől sem, hogy a közigazgatási bizottságnak tulságos széttagolása a közigazgatás menetére zavaró lehet s hogy megfordítva a földmivelésügyi tárcza keretébe tartozó összes ágaknak egy szakosztályban való egyesítése az egységes vezetés szempontjából szintén előnyökkel járhat.

Ezért habár az erdőszet szempontjából csak sajnálattal tehetjük, mindamellett belenyugszunk a 237. §. említett rendelkezésébe; midőn azonban ezt tiszteletteljesen kijelentjük, nem mulaszthatjuk el, hogy egyidejűleg fel ne hívjuk Nagyméltóságod magas figyelmét egy hátrányos körülményre, mely az erdészeti bizottság megszüntetése folytán az erdészeti ügyre háramoltatik.

A jelenlegi erdészeti bizottságba, miután feladatát tisztán erdészeti ügyek képezték, a dolog természeténél fogva, de a tapasztalat igazolása szerint is, rendszerint olyan tagok választattak be, kik az erdészeti ügyek iránt közelebbről érdeklődtek, azok természetét ismerték s érdekeiket megóvni hivatottak és hajlandók voltak.

Erre a közgazdasági szakosztály megalakításánál természetesen nemcsak nem lehet számítani, de ellenkezőleg méltán lehet tartani attól, hogy különösen azon vármegyékben, hol a mezőgazdaság terjeszkedő irányzattal bír s a hol ennél fogva az erdők fentartása a lakosság irtási hajlama s a káros legeltetés folytonos terjeszkedése folytán már is veszélyeztetve van, az erdészet figyelembe sem vétetik s a szakosztály úgy alakul meg, hogy tagjaitól az erdők fentartásához és gondozásához fűződő állami és közgazdasági érdekek érvényes megvédését a helyi érdekekkel szemben várni nem lehet.

Ezen eshetőség kikerülése céljából tehát, felette kívánatosnak tartanók, ha a javaslatban gondoskodás történék arra nézve, hogy a gazdaság ezen két ágának egyenlő arányban való képviseltetése a közgazdasági szakosztályban biztosították, mire nézve természetesen a legteljesebb garanciát az nyujtaná, ha a javaslat 23. §-ában erre vonatkozólag egyenes rendelkezés vétetnék fel.

Ha azonban ez elvi okokból esetleg nem történhetnék meg, annyit mindenesetre szükségesnek tartanánk, hogy a közigazgatási bizottságok legalább közvetve figyelmeztessenek szakosztályaik megalakításánál az erdészeti érdekek kellő figyelembe vételére. És e figyelmeztetés pedig nézetünk szerint meg lesz adva már az által is, ha a szakosztály elnevezése, mely most különben is többet fejez ki, mint a mennyire hatásköre kiterjed, a benne képviselt két főszakmának megfelelően, gazdasági és erdészeti szakosztályra változtatik, mert ezen esetben világosan ki lesz fejezve a leendő törvényben, hogy a törvényhozás a földmivelés ezen két ágára egyenlő súlyt helyezett s ennek folytán remélhető lesz az is, hogy a közigazgatási bizottságok ezen szakosztály megalakításánál mindkettőnek képviseltetésére egyenlő gondot fordítanak.

Tiszteletteljesen kérjük ennél fogva Nagyméltóságodat, hogy ezen alázatos javaslatunkat elfogadni s a törvényjavaslatnak illető szakaszait a bizottsági tárgyalások folyamán megfelelően módosítani kegyeskednék.

A mi ezzel kapcsolatban azt a másik kérdést illeti, hogy a két ág egyenlő képviseltetésének szempontjából nem volna-e méltányos a gazdasági ág előadója mellett az erdészeti ügyek előadóját is felruházni a szavazat jogával, tiszteletteljesen kijelentjük, hogy erre részünkről nem helyezünk súlyt, s illetőleg ezt nem is kérjük, még pedig azért nem, mert az erdőfelügyelő, ki ezentul is az erdőtörvényben részére kijelölt hatáskörben marad meg, jelenleg sem bir ezen joggal s mert különben is abban a szerény nézetben vagyunk, hogy a közigazgatási bizottság szakosztályai abban az esetben is megfelelően fognak működni, ha tisztviselő tagjaik szavazati joggal nem bírnak, de e helyett fel lesznek ruházva a felelősség jogával, úgy, mint jelenleg az erdőfelügyelő.

Áttérve már most a javaslat azon második intézkedésére, melyben az erdőfelügyelői intézményre nézve történik rendelkezés, tiszteletteljesen bátorkodunk kijelenteni, hogy habár megnyugvásunkra szolgált volna, ha az erdészeti szolgálatnak ez a része és a községi erdők kezelésének kérdése is végleges megoldást nyertek volna a javaslatban, mind a mellett teljesen megnyugszunk a javaslat 73. §-ának mostani ideiglenes rendelkezésében is, miután ebben határozottan ki van mondva, hogy az erdőfelügyelők további törvényhozási intézkedésig jelenlegi állásukban és hatáskörükben maradnak. Már pedig mi erre nagy súlyt helyezünk, mert miként már fentebb is kifejeztük, az erdőfelügyelői intézményt az erdőtörvény életbelépése óta tett közvetlen tapasztalatok alapján nemcsak megfelelőnek, de az országos erdészeti

érdekek megvédésére a szó szoros értelmében nélkülözhetetlennek is találjuk, s ezért úgy véljük, hogy azt az erdőgazdaság felvirágzása érdekében továbbra is okvetetlenül fentartani kell.

És e tekintetben annál nagyobb megnyugvással fogadjuk a 73. §. említett rendelkezését, mert annak indokolása egyuttal arról is meggyőzött, hogy Nagyméltóságod is ezt az álláspontot foglalja el s nem csak ideiglenesen kívánja fentartani ezt az intézményt, hanem a végleges szervezésnél úgy szándékozik beilleszteni a közigazgatás általános szervezetébe, hogy jelenlegi szervezetét és hatáskörét megtartsa.

Érdemileg tehát a javaslat ezen szakaszára, valamint a 74. §-ra, melynek rendelkezésében szintén készséggel megnyugszunk, nincs és nem is lehet észrevételünk; alaki szempontból azonban bátrak vagyunk tiszteletteljesen megjegyezni, hogy a 73. §., miután csak egy ideiglenes jellegű intézkedést tartalmaz, nézetünk szerint nem tartozhatik a II. fejezetbe, hol jelenleg helyet foglal s a hol a véglegesen szervezett tisztviselők hatásköre van részletesen megszabva, hanem inkább az I. rész II. fejezetébe, hol a vármegyei tisztviselők s azok kinevező hatóságai egyszerűen felsorolva vannak s a hol e §. a 28. és 29. §-okat épen kiegészíteni van hivatva.

A most említett §-ok közül a 29-ikben az erdőfelügyelő egyáltalában nincsen, s a 28-ikban is csak mint a gazdasági felügyelő helyettese van megemlítve, arra nézve tehát, hogy az erdőfelügyelő miért maradt ki a tisztviselők sorából, épen a 73. §. van hivatva felvilágosítást adni, mint ilyen tehát közvetlenül a 29. §. után kell hogy helyet foglaljon. Ezzel együtt természetesen áthelyezendő a 74. §. is, miután ez a 73-iktól nem választható el.

Ezt a változtatást a javaslat alaki berendezésében egyéb-iránt azért is szükségesnek véljük, mert a 73. és 74. §§.

mostani elhelyezése esetleg félreértésekre adhatna alkalmat, a mennyiben a beosztásból és sorrendből azt is lehetne következtetni, hogy az erdőfelügyelő közvetlenül az alispánnak van alárendelve, holott ez jelenleg s tehát a 73. §. értelmében ezután is, közvetlenül a földmívelési miniszternek alárendelt tisztviselőnek tekintendő.

Tiszteletteljesen bátorkodunk ennél fogva kérni Nagyméltóságodat, hogy a 73. és 74. §-okat a javaslat bizottsági tárgyalása alkalmával mint 30. és 31. §-okat a 29. §. után következő helyre méltóztatnék áthelyeztetni.

A mennyiben pedig az általunk fentebb tisztelettel előadottak, de egyszersmind a javaslat indokolása szerint is a vármegyékben még az erdészeti szolgáltatnak az a része is szervezendő lesz, melynek feladatát a községi erdők kezelése és az erdészeti műszaki teendők végzése fogják képezni: tisztelettel bátorkodunk egyuttal javasolni, hogy az új 30. §-ban legfőképen ennek is kifejezést méltóztatnék adni, már csak azért is, hogy ily módon ez I. rész II. fejezete kellő kiegészítést nyerjen. A községi erdők kezelésére ugyanis a vármegyékben alig 5-nek kivételével már most is szervezve vannak részint állami, részint megyei intézmények, ezek azonban a 28. és 29. §-okban szintén nincsenek felemlítve. Annak indokolására tehát, hogy ezek miért maradtak ki a sorozatból, úgy véljük czélszerű lesz az új 30. §-ban azt is kifejezésre juttatni, hogy az erdészeti szolgálat ezen ágának szervezése iránt a vármegyékben szintén külön törvény fog intézkedni.

E végből tisztelettel javasoljuk, hogy az új 30. §. szövege a következőképen állapíttassék meg: „30. §. Az erdők felügyeletének és az erdészeti szolgálat egyéb ágainak ellátása iránt külön törvény fog intézkedni. Az erdőfelügyelői intézményre nézve addig az 1879: XXXI. t.-cz. intézkedési mérvadók.“

Ezen alázatos javaslatunkkal kapcsolatban tisztelettel kérjük továbbá Nagyméltóságodat, hogy a javaslat 28. §-ának C. 3. pontjában ezt a kifejezést: „esetleg az erdőfelügyelő“ a fentebb tisztelettel előadott okokból töröltetni kegyeskednék. Ez a kifejezés, miként az „esetleg“ szóból is világosan kitűnik, bizonyára csak azért vétetett fel az idézett pont szövegébe, mert a 68. §. akként rendelkezik, hogy a gazdasági felügyelő teendőivel a földmivelésügyi minister szükség esetében az erdőfelügyelőt is megbizhatja s ennek folytán a 28. §. C. 3. pontja annak is kifejezést kívánt adni, hogy az erdőfelügyelő ily esetekben a gazdasági felügyelő dologi teendőire nézve az alispánnak van alárendelve. Ez azonban szerény nézetünk szerint a 68. §. előbb említett rendelkezéséből úgy is önként következik, s ennél fogva a 28. §. C. 3. pontjában a kérdéses kifejezés nem szükséges. Ellenben ha az említett kifejezés a 28. §. szövegében benn marad, megint csak arra a félreértésre fog alkalmat adni, hogy az erdőfelügyelő általában véve is alárendelt közege az alispánnak.

De részünkről nemcsak a 28. §. C. 3. pontjának ezen nehézség nélkül elhagyható kifejezését óhajtánók a javaslatból kihagyni, hanem magát a 68. §.-nak azon rendelkezését is, mely annak felvételére okot szolgáltatott, azt t. i. melyben ki van mondva, hogy a gazdasági felügyelő helyettesítésével az erdőfelügyelő is megbizható. Mert az erdőfelügyelőségi kerületek mostani nagy kiterjedése mellett alig hisszük, hogy lenne található olyan erdőfelügyelő, ki saját teendőinek elhanyagolása nélkül a gazdasági felügyelő teendőit is képes volna, habár csak ideiglenesen és csak egy vármegyében is, ellátni; különösen ha tekintetbe vétetik az is, hogy az erdőfelügyelő működési köre több vármegyére terjed ki s ennél fogva egy-egy vármegyében csak hosszabb időközökben jelenhetik meg.

De ha ez a nehézség nem forogna is fenn, úgy hisszük, hogy az erdőfelügyelők nem lehetnek sem hivatottak sem képesítettek arra, hogy egy vármegye gazdasági ügyeit vezethessék. Mindenesetre hosszabb utánjárás mellett is csak hiányosan elégíthetnék ki az igényeket, működésük eredménytelensége pedig végül is arra vezetne, hogy a vármegye közönsége előtt reputációjukban mint erdőtisztek is veszítenének.

Ezeknél fogva és mert a gazdasági felügyelői teendők ellátásáról a 68. § további rendelkezéseiben és az átmeneti intézkedések 269. §-ában úgy is kellőképen gondoskodva van, czélszerűbbnek vélnők, ha az erdőfelügyelők ezen helyettesítésről felmentetnének. Tiszteletteljesen javasoljuk tehát, hogy a 68. §. harmadik bekezdéséből ezen rendelkezést: „általa a gazdasági felügyelő teendőivel az erdőfelügyelő is megbízható“ kihagyni méltóztassék.

Ellenben tekintettel arra, hogy a 226 §. értelmében az erdészeti ügyek előadója az erdőfelügyelő s ennél fogva a gazdasági felügyelő a földmivelésügyi tárca keretébe tartozó ügyek közül csak a többi ágaknak előadója, tisztelettel kérjük, hogy a gazdasági felügyelő előadói ügykörét megállapító 70. §. a) pontjában ezen kifejezés helyett: „oly ügyekben, melyek a földmivelési ministerium alá tartoznak“ szabatosság kedvéért ezen kifejezést méltóztatnék felvételni: „az erdészeti ügyeket kivéve, azon ügyekben, melyek a földmivelésügyi minister alá tartoznak.“

Végül legyen szabad tisztelettel javaslatba hoznunk, hogy a vármegyei közigazgatási bizottság tisztviselő tagjai közé, tekintettel arra, hogy ezek között nemcsak a szakfőnökök, de az alispánnak alárendelt szakmák összes vezető tisztviselői is mind helyet foglalnak, az erdészeti ügyek képviselője czéljából az erdőfelügyelő is felvétessék.

Ezen kérelmünk ugyan — nem tagadjuk — első tekintetre ellentmondásban állónak látszik azon álláspontunkkal, melyet eddig elfoglaltunk. Eddigi javaslatainkban ugyanis szigoruan a 73. §-ból indultunk ki, mely az erdőfelügyelőkre nézve az 1879:XXXI. t.-cz. intézkedéseit érintetlenül hagyja; már pedig ez a törvény tényleg nem ruházza fel az erdőfelügyelőt a közigazgatási bizottságban tagsági joggal.

Ezért tényleg nem is helyeztünk volna sulyt ezen utóbbi kérelmünkre, ha a javaslat 73. §-a mellé nem vétetett volna fel a 74. §. is, mely az 1886:XXIII. t.-czikket az erdőfelügyelőre is kiterjeszti, sőt tekintettel arra, hogy az erdőfelügyelő részére a közigazgatási bizottságban való megjelenhetés jogát a földmivelésügyi minister fontosabb kérdések tárgyalása esetére a 234. §. alapján ugyis biztosítja, talán nem is terjesztettük volna azt elő.

Minthogy azonban a 74. §. említett rendelkezése a javaslatba felvétetett, s minthogy másfelől a javaslat szerint az, hogy a közigazgatási tisztviselők ellen a fegyelmi eljárás elrendelésének és a hivatalból való felfüggesztésnek jogát ki gyakorolhatja, attól van függővé téve, hogy az illető tisztviselő tagja-e a közigazgatási bizottságnak vagy nem: okvetetlenül szükségesnek tartjuk, hogy a többi szakfőnökök mellett a kir. erdőfelügyelők is felvétessenek a közigazgatási bizottság tisztviselő tagjai közé, annál is inkább, mert ezek között még az alispánnak alárendelt szakmák vezető tisztviselői is mind helyet foglalnak.

Mert a kir. erdőfelügyelők az 1879:XXXI. t.-czikk értelmében tulajdonképen nem egyebek, mint a földmivelésügyi ministerium exponált közegei, melynek egyenes utasításai és rendeletei szerint tartoznak eljárni, s így a fegyelmi vizsgálat alá helyezés és a hivataltól való felfüg-

gesztés jogát is csak maga a ministerium gyakorolhatja felettük, melynek első sorban felelősek. A földművelésügyi ministeriumnak ez a jelenleg is fennálló joga azonban a javaslat említett rendelkezései folytán csak akkor tartatik fenn, ha az erdőfelügyelők is tagjai lesznek a közigazgatási bizottságnak.

Ezekben igyekeztünk összefoglalni nagyméltóságu Ministerelnök ur, azon szerény észrevételeinket, melyeket bennünk a közigazgatás és önkormányzat rendezéséről szóló törvényjavaslat erdészeti intézkedései felkeltettek s melyeket most lehető részletességgel indokolt javaslataink kíséretében azon tiszteletteljes kérésünkkel terjesztünk Nagyméltóságod elé, hogy azokat kegyesen elfogadni s az ennek folytán szükséges és a tisztelettel idecsatolt mellékletben szó szerint is szövegezett módosításokat a törvényjavaslat bizottsági tárgyalása alatt az illető szakaszokba felvételni kegyeskednék.

Miként tiszteletteljes felterjesztésünk mellékletéből Nagyméltóságod is kegyesen meggyőződni fog, alázatos javaslataink között egyetlen egy sincs olyan, mely a törvényjavaslat alapelveivel, vagy a közigazgatás contemplált szervezetével csak némileg is ellentétben állana, ellenkezőleg módosításaink a javaslat álláspontjából alig tekinthetők egyebeknek lényegtelen formai változtatásoknál, melyek a javaslatnak összhangját nem hogy zavarnák, de azt inkább teljesebbé teszik.

Az erdőgazdaság szempontjából azonban e lényegtelen módosítások is igen nagy jelentőséggel bírnak s ép ezért bizalommal is reméljük, hogy Nagyméltóságod nem vonja meg jóindulatát s pártfogását azoktól.

Egyesületünket, legyen meggyőződve Nagyméltóságod, egyedül az ügy szeretete s az az óhajítás vezette ezen lépésé-

nek megtételénél, hogy a szőnyegen forgó törvényjavaslat részleteinek megállapításánál az ország közgazdasági tényezői között oly fontos szerepet játszó erdők további fentartása s az erdőgazdaságnak jelenleg tapasztalható életerős fejlődése továbbra is biztosítható.

És ezt a biztosítékot, meggyőződésünk szerint, a törvényjavaslat rendelkezései abban az esetben, ha tiszteletteljes módosításaink kegyesen figyelembe vétetnek, teljes mértékben meg is fogják adni az erdésznek, sőt azt hisszük, a mostani fejlődést még jelentékenyen fokozni is fogják, különösen ha az erdészeti ügyek intézésének mostani szervezete, mely főleg az általános erdőfelügyeletre terjed ki, azon utolsó láncszemmel is kiegészítettik, mely a községek s más erkölcsi személyek és testületek kisebb erdőségeinek kezelését és a vármegyei közigazgatás körében szükséges erdészeti műszaki szolgálatot lesz hivatva véglegesen rendezni.

Ez utóbbi feladat szerencsés megoldása bizonyára lényegesen hozzá fog járulni állapotaink további javulásához, mert talán nem is szükséges megemlítenünk, hogy nagy kiterjedésű erdőségeink között épen a községek és az előbb említett erkölcsi személyek és testületek tulajdonában levő kisebb kiterjedésű erdők azok, melyek hazánkban ez idő szerint a legtöbb gondozást igénylik.

Ezért részünkről ezzel a kérdéssel is kötelességünknek tartottuk behatóan foglalkozni, úgy hogy most, midőn jelen tiszteletteljes előterjesztésünket befejezzük, a legteljesebb készséggel ajánlhatjuk fel Nagyméltóságodnak szerény tapasztalatainkat s készséges szolgálatainkat e tekintetben is arra az esetre, ha a községi erdők kezelésének törvényes rendezésére akár a most törvényhozási tárgyalás alatt levő törvényjavaslat tal kapcsolatban, akár attól külön szőnyegre kerül.

Végül legyen szabad megemlitenünk, hogy ezen tiszteletteljes felterjesztésünket nagyméltóságú gróf Bethlen András földmivelésügyi minster urnak is bátrak voltunk másolatban bemutatni, s egyidejüleg ő Nagyméltóságát is tisztelettel felkértük, hogy alázatos javaslatainkat kegyesen támogatni méltóztassék.

Budapest, 1891. márczius 23.

Az országos erdészeti egyesület nevében:

gr. Tisza Lajos,
elnök.

Magyarország faforgalma és a favámok.

Irta: Telkes Simon.

II.

Megelőző közleményünkben láttuk volt, hogy a magyar korona országainak fakivitele mily jelentékeny s azt is láttuk, hogy az soha se volt még oly nagy, mint az utolsónak kimutatott 1889-ik évben, daczára annak, hogy a nehézségek és akadályok, melyek a kivitelnek más országok s államok részéről elébe gördítették, nagyok voltak és folyvást szaporodtak. Ezen mesterséges akadályok azonban nem voltak képesek fakivitelünket megakasztani, egyrészt azért nem, mert amaz országok s államok faszükségeit saját belföldi termeléseikből kielégíteni képesek nem voltak, másrészt pedig, mert rendszeresített élelmes kereskedelmünknek sikerült régi összeköttetéseit fentartani és új forrásokat megnyitni, mely fáradozásában a kereskedelmi minsternek közgazdaságilag is helyeselhető tarifa-politikája által hathatós támogatást nyert, továbbá mert a haladás és a sokfelől történt új berendezések és építkezések következtében a faszükséglet úgy nyers anyagi